

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (šestého senátu)

28. února 2019*

„Kasační opravný prostředek – Rozhodčí doložka – Článek 272 SFEU – Pojem ‚žaloba na určení‘ – Článek 263 SFEU – Pojem ‚správní rozhodnutí‘ – Grantová dohoda uzavřená v rámci rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace (CIP) (2007–2013) – Zprávy o auditu konstatující nezpůsobilost některých vykázaných nákladů“

Ve věci C-14/18 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie, podaný dne 5. ledna 2018,

Alfamicro – Sistemas de Computadores, Sociedade Unipessoal, Lda, se sídlem v Cascais (Portugalsko), zastoupená G. Gentil Anastácio a D. Pirra Xarepe, advokátkami,

navrhovatelka,

další účastnice řízení:

Evropská komise, zastoupená J. Estradou de Solà a M. M. Farrajota, jako zmocněnci,

žalovaná v prvním stupni,

SOUDNÍ DVŮR (šestý senát),

ve složení C. Toader (zpravodajka), předsedkyně senátu, L. Bay Larsen a M. Safjan, soudci,

generální advokátka: J. Kokott,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generální advokátky, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

* Jednací jazyk: portugálština.

Rozsudek

- 1 Svým kasačním opravným prostředkem se společnost Alfamicro-Sistemas de computadoras, Sociedade Unipessoal, Lda (dále jen „Alfamicro“) domáhá zrušení rozsudku Tribunálu Evropské unie ze dne 14. listopadu 2017, Alfamicro v. Komise (T-831/14, nezveřejněný, dále jen „napadený rozsudek“, EU:T:2017:804), kterým Tribunál zamítl její žalobu, jejímž předmětem byl návrh založený na článku 272 SFEU znějící v podstatě na určení neexistence pohledávky Evropské komise vůči žalobkyni na základě grantové dohody č. 238882 týkající se financování projektu „Save Energy“ Evropskou unií, uzavřené v rámci rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace (2007–2013) zavedeného rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady č. 1639/2006/ES ze dne 24. října 2006 (Úř. věst. 2006, L 310, s. 15, dále jen „sporná grantová dohoda“).

Právní rámec

- 2 V souladu s čl. 1 odst. 2 rozhodnutí č. 1639/2006 ve spojení s bodem 2 jeho odůvodnění bylo toto rozhodnutí přijato s cílem přispět ke konkurenceschopnosti a inovativnímu potenciálu Evropského společenství jako pokročilé znalostní společnosti, jejíž udržitelný rozvoj spočívá na silném hospodářském růstu a vysoce konkurenceschopném sociálně tržním hospodářství zajišťujícím vysokou úroveň ochrany a zlepšování kvality životního prostředí. Toto rozhodnutí bylo zrušeno s účinností od 31. prosince 2013 nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1287/2013 ze dne 11. prosince 2013, kterým se zavádí Program pro konkurenceschopnost podniků a malých a středních podniků (COSME) (2014–2020) a zrušuje rozhodnutí č. 1639/2006 (Úř. věst. 2013, L 347, s. 33).
- 3 Podle bodu 19 odůvodnění rozhodnutí č. 1639/2006 bylo cílem tohoto rozhodnutí především přijmout vhodná opatření k předcházení nesrovnalostem a podvodům, jakož i podniknout nezbytné kroky pro obnovu ztracených, neprávem vyplacených nebo nesprávně použitých prostředků, v souladu s nařízením Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 ze dne 18. prosince 1995 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství (Úř. věst. 1995, L 312, s. 1; Zvl. vyd. 01/01, s. 340), nařízením Rady (Euratom, ES) č. 2185/96 ze dne 11. listopadu 1996 o kontrolách a inspekcích na místě prováděných Komisí za účelem ochrany finančních zájmů Evropských společenství proti podvodům a jiným nesrovnalostem (Úř. věst. 1996, L 292, s. 2; Zvl. vyd. 09/01, s. 303) a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 ze dne 25. května 1999 o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) (Úř. věst. 1999, L 136, s. 1; Zvl. vyd. 01/03, s. 91).
- 4 Jedním z cílů stanovených v článku 2 tohoto rozhodnutí byl program na podporu politiky informačních a komunikačních technologií (IKT), uvedený v odstavci 2 písm. b) tohoto článku.
- 5 Článek 9 uvedeného rozhodnutí, nadepsaný „Ochrana finančních zájmů Společenství“, v odstavci 3 stanoví:

„Veškerá prováděcí opatření vyplývající z tohoto rozhodnutí stanoví zejména dohled a finanční kontrolu prováděné Komisí nebo jí pověřeným zástupcem a auditu prováděné Účetním dvorem, a to podle potřeby i na místě.“

Okolnosti předcházející sporu

- 6 Alfamicro je jednočlenná společnost založená podle portugalského práva, která poskytuje služby v oblasti počítačů a informačních technologií. Dne 9. června 2009 podepsala s Komisí spornou grantovou dohodu.

- 7 Účelem projektu „Save Energy“, financovaného touto dohodou, bylo zvyšovat informovanost občanů a tvůrců politik v otázkách spojených s energetickou účinností. Tento projekt probíhal od 1. března 2009 do 31. října 2011.
- 8 Společnost Alfamicro se účastnila uvedeného projektu jako koordinátor v rámci konsorcia 17 partnerů z 5 členských států. Koordinovala provádění pilotních inovačních projektů v technologické a sociální oblasti. Kromě toho se účastnila jiných evropských projektů, v nichž převzala úlohu technického poradce nebo koordinátora projektu.
- 9 Sporná grantová dohoda stanovila ve svém čl. 5 odst. 1 maximální výši finančního příspěvku Společenství na 2 230 000 eur a upřesňovala, že tento finanční příspěvek bude omezen na 50 % způsobilých nákladů.
- 10 Článek 10 této dohody, nadepsaný „Rozhodné právo a příslušný soud“, v prvním pododstavci stanovil, že tato dohoda se řídí jejími ustanoveními, příslušnými právními předpisy Společenství, které se týkají rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace, finančním nařízením použitelným na souhrnný rozpočet Evropských společenství a jeho prováděcími pravidly, dalšími příslušnými ustanoveními práva Společenství, a podpůrně belgickým právem.
- 11 Podle čl. 10 druhého pododstavce uvedené dohody „příjemci jsou si vědomi toho a souhlasí s tím, že Komise může přijímat rozhodnutí, která ukládají peněžní závazek [a jsou exekučním titulem] v souladu s článkem 256 ES“.
- 12 Článek 10 třetí pododstavec téže dohody stanoví, že k rozhodování sporů mezi Společenstvím na straně jedné a příjemci na straně druhé, týkajících se výkladu, použití nebo platnosti grantové dohody a legality výše uvedených rozhodnutí, je příslušný pouze Tribunál, nebo v případě podání opravného prostředku, Soudní dvůr Evropských společenství, aniž je dotčeno právo Komise přijmout přímo rozhodnutí podle jeho čl. 10 druhého pododstavce.
- 13 Příloha II sporné grantové dohody, která je její součástí, stanoví všeobecné podmínky, kterým podléhá tato dohoda. Článek II.28 všeobecných podmínek, nadepsaný „Finanční audit“, stanoví v odstavci 1 prvním pododstavci, že Komise může kdykoli v průběhu provádění dotyčného projektu a po dobu pěti let ode dne konečné platby podrobit příjemce auditu. Podle druhého pododstavce tohoto odstavce může být tento postup zajištěn externími auditory nebo útvary Komise, včetně Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF). Podle znění čl. II.28 odst. 6 uvedených všeobecných podmínek má Evropský účetní dvůr stejná práva jako Komise, zejména právo na přístup pro účely kontrol a auditů.
- 14 Trvání projektu „Save Energy“, původně plánovaného na 30 měsíců, bylo následně prodlouženo na 32 měsíců, takže projekt skončil dne 3. října 2011. Po ukončení tohoto projektu provedla Komise platbu ve výši 680 300 eur, tj. 50 % nákladů vykázaných společností Alfamicro.
- 15 Dopisem ze dne 25. října 2012 oznámil Účetní dvůr společnosti Alfamicro, že v souladu s článkem 287 SFEU, a jak je uvedeno v článku II.28 odst. 6 všeobecných podmínek sporné grantové dohody, bude ve dnech 17. – 19. prosince 2012 v jejích prostorách v Cascais (Portugalsko) proveden audit. Účetní dvůr dokončil tento audit dne 11. dubna 2013.
- 16 Předběžná zpráva o auditu, sdělená společnosti Alfamicro dopisem ze dne 29. dubna 2013, byla následně revidována Účetním dvorem s ohledem na předběžné připomínky předložené navrhovatelkou. Dopisem ze dne 25. srpna 2014 sdělila Komise společnosti Alfamicro závěrečnou zprávu o auditu a oznámila jí, že audit byl ukončen. Na základě tohoto auditu Účetní dvůr zamítl pro nesoulad s použitelným smluvním a regulačním rámcem vykázané náklady týkající se zaměstnanců, služeb poskytovaných dvěma subdodavateli společnosti Alfamicro, jakož i „jiné přímé náklady“ týkající se zejména cestovních výdajů a nákladů na nákup spotřebního zboží, a to v celkové výši 934 262 eur.

- 17 Dopisem ze dne 8. září 2014 (dále jen „dopis s předběžnými informacemi“) sdělila Komise společnosti Alfamicro, že na základě závěrů auditu bude požadovat navrácení částky 467 131 eur a že bude vystavena výzva k úhradě znějící na tuto částku, pokud společnost Alfamicro nepředloží vyjádření ve lhůtě 30 dnů od doručení tohoto dopisu. Komise v něm rovněž uvedla, že při nezaplacení této částky ve lhůtě stanovené ve výzvě k úhradě budou úroky z prodlení počítány podle sazby uvedené v této výzvě. Konečně Komise upřesnila, že má možnost požadovat navrácení uvedené částky buď formou započtení, nebo prostřednictvím aktu představujícího exekuční titul. Dopisem ze dne 8. října 2014 zpochybnila společnost Alfamicro obsah dopisu, jímž byl předběžně informován.
- 18 Dopisem ze dne 28. října 2014 potvrdila Komise své stanovisko vyjádřené v dopise, jímž byl předběžně informován, a přiložila k němu výzvu k úhradě č. 3241413112 ve výši 467 131 eur s datem splatnosti platby dne 12. prosince 2014.
- 19 Následně, dopisy ze dne 15. a 24. dubna 2015, zaslány společnosti Alfamicro během písemné části řízení před Tribunálem, oznámila Komise společnosti Alfamicro, že provede započtení mezi touto pohledávkou a jinými dlužnými částkami navrhovatelky, která je beneficentem v rámci tří dalších projektů financovaných Unií. Vzhledem k tomuto započtení činí momentálně částka požadovaná Komisí 270 436 eur.

Řízení před Tribunálem a napadený rozsudek

- 20 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 29. prosince 2015 podala společnost Alfamicro žalobu založenou na článku 272 SFEU, podle kterého má Soudní dvůr pravomoc rozhodovat na základě rozhodčí doložky obsažené ve veřejnoprávní nebo v soukromoprávní smlouvě uzavřené Unií nebo jejím jménem.
- 21 Společnost Alfamicro navrhovala, aby Tribunál zrušil rozhodnutí Komise, které bylo údajně obsaženo v dopise ze dne 28. října 2014, se všemi právními důsledky, a to zejména zrušením výzvy k úhradě ve výši 467 131 eur přiložené k tomuto dopisu a vystavením dobropisu na tutéž částku v její prospěch.
- 22 Společnost Alfamicro se před Tribunálem dovolávala žalobních důvodů vycházejících z porušení sporné grantové dohody, pokud jde o posouzení vykázaných nákladů jako nezpůsobilých, zásady proporcionality, zásady ochrany legitimního očekávání, právní jistoty a řádné správy, jakož i povinnosti uvést odůvodnění.
- 23 Ve své replice podané poté, co Komise přijala akty o započtení uvedené v bodě 19 tohoto rozsudku, rozšířila společnost Alfamicro předmět své žaloby tím, že navrhla, aby Tribunál konstatoval neplatnost těchto aktů o započtení a uložil Komisi, aby je zrušila a vrátila společnosti Alfamicro odpovídající částky navýšené o úroky z prodlení.
- 24 Komise podala vzájemný návrh směřující v podstatě k tomu, aby bylo společnosti Alfamicro uloženo vrácení grantu, který byl neoprávněně vyplacen v rámci sporné grantové dohody.
- 25 Tribunál kvalifikoval návrh podaný společností Alfamicro na základě článku 272 SFEU jakožto „určovací žalobu“, jejímž cílem je určit neexistenci pohledávky, které se Komise dovolává na základě sporné grantové dohody.
- 26 Pokud jde o první důvod žalobní důvod, vycházející z porušení sporné grantové dohody, Tribunál provedl podrobnou analýzu stanoviska Účetního dvora, pokud jde o náklady na služby poskytované interními konzultanty a subdodavateli, v projednávaném případě společnostmi O. a D. Tribunál potvrdil v tomto ohledu posouzení Účetního dvora a Komise, podle kterého nebyla částka odpovídající

93 % z grantu vyplaceného Komisí ověřitelná a spolehlivá, a nemohla být proto považována za náklady skutečně vynaložené společností Alfamicro. V důsledku toho rozhodl, že tyto náklady nebyly podle sporné grantové dohody způsobilé k proplacení a první žalobní důvod zamítl.

- 27 V rámci druhého žalobního důvodu se společnost Alfamicro dovolávala porušení zásady proporcionality. Jelikož byl projekt „Save Energy“ dokončen a Komise z něho měla plný prospěch, společnost Alfamicro tvrdila, že by bylo nepřiměřené snížit grant na pouhých 7 % z jeho původní výše. Tribunál rozhodl, že v dohodě tohoto typu nepředstavuje grant odměnu za práci vykonanou příjemcem, ale podporu projektů, jejichž vyplácení podléhá přesným podmínkám. Z tohoto důvodu mohla Komise proplatit pouze náklady způsobilé podle dohody podepsané s uvedeným příjemcem. Tribunál měl tudíž za to, že zásada proporcionality nebyla porušena a tento žalobní důvod zamítl.
- 28 Svým třetím žalobním důvodem se společnost Alfamicro dovolávala porušení zásad ochrany legitimního očekávání, právní jistoty a řádné správy. Tribunál tento žalobní důvod zamítl jako irelevantní, jelikož měl za to, že tyto zásady se nepoužijí ve smluvním kontextu. V každém případě tyto zásady nebyly podle jeho názoru v projednávaném případě porušeny.
- 29 Čtvrtý a poslední žalobní důvod žalobkyně vycházely z porušení povinnosti uvést odůvodnění ze strany Komise. Společnost Alfamicro tvrdila, že odůvodnění rozhodnutí údajně obsaženého v dopise ze dne 28. října 2014 je „příliš krátké“, takže toto rozhodnutí je stíženo vadou spočívající v nesprávném právním posouzení. Tribunál tento žalobní důvod zamítl, a uvedl, že jelikož dopis nepředstavoval správní akt, povinnost uvést odůvodnění se v projednávaném případě nepoužije. Kromě toho měl za to, že i kdyby byl tento žalobní důvod vykládán jako žalobní důvod vycházející z povinnosti plnit smlouvu v dobré víře, nemůže obstát, neboť tento dopis byl součástí rámce, s nímž byla společnost Alfamicro obeznámena, a byla již dostatečně informována dopisem obsahujícím předběžné informace.
- 30 Tribunál tudíž žalobu na určení v plném rozsahu zamítl.
- 31 Pokud jde o návrhová žádání předložená společností Alfamicro v její replice, ve kterém se domáhala konstatování neplatnosti aktů o započtení přijatých Komisí po podání žaloby a uložení Komisi zaplatit jí částku odpovídající tomuto započtení zvýšenou o úroky z prodlení, Tribunál je odmítl jako nepřípustné z důvodu, že tyto akty o započtení představují správní akty, jejichž zrušení musí být požadováno na základě článku 263 SFEU. Jednací řád Tribunálu přitom neumožňuje změnu povahy žaloby v průběhu řízení.
- 32 Pokud jde o vzájemný návrh Komise, Tribunál potvrdil opodstatněnost posouzení Účetního dvora ohledně nákladů považovaných za nezpůsobilé, a tudíž existenci splatné pohledávky v této výši ve prospěch Komise. Uložil tedy společnosti Alfamicro, aby zaplatila Komisi částku, kterou jí po započtení stále dlužila, a sice 277 849,93 eura, zvýšenou o úrok z prodlení ve výši 26,88 eura za každý den prodlení počínaje 20. červnem 2015 až do úplného splacení jejího dluhu vyplývajícího ze sporné grantové dohody.

Návrhová žádání účastnic řízení

- 33 Svým kasačním opravným prostředkem společnost Alfamicro navrhuje, aby Soudní dvůr:
- napadený rozsudek zrušil;
 - vrátil věc Tribunálu, aby o ni bylo rozhodnuto za podmínek článku 263 SFEU, a
 - uložil Komisi náhradu veškerých nákladů řízení.

34 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:

- prohlásil kasační opravný prostředek podaný navrhovatelkou za nepřijatelný;
- podpůrně, zamítl kasační opravný prostředek jako neopodstatněný, a tudíž potvrdil napadený rozsudek, a
- uložil navrhovatelce náhradu veškerých nákladů řízení.

Ke kasačnímu opravnému prostředku

35 Na podporu svého kasačního opravného prostředku vznáší společnost Alfamicro čtyři důvody kasačního opravného prostředku, přičemž první vychází z nesprávného výkladu návrhového žádání původní žaloby provedeného Tribunálem, že pohledávka, kterou Komise uplatnila na základě grantové dohody, neexistovala, druhý z porušení sporné grantové dohody, třetí z porušení zásady proporcionality a čtvrtý z porušení zásady právní jistoty.

K prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z porušení článku 263 SFEU

K přípustnosti prvního důvodu kasačního opravného prostředku

– Argumentace účastnic řízení

36 Komise namítá nepřijatelnost prvního důvodu. Opírá se o skutečnost, že společnost Alfamicro podala žalobu k Tribunálu na základě článku 272 SFEU a rozhodčích doložek obsažených ve sporné grantové dohodě. Navrhovatelka tím, že v rámci kasačního opravného prostředku navrhuje, aby Soudní dvůr zrušil napadený rozsudek a vrátil věc Tribunálu, aby rozhodl na základě článku 263 SFEU o platnosti údajného správního rozhodnutí přijatého Komisí a obsaženého v jejím dopise ze dne 28. října 2014, mění v rozporu s článkem 170 jednacího řádu Soudního dvora předmět sporu. Tento důvod kasačního opravného prostředku by měl tedy být odmítnut jako nepřijatelný.

37 Společnost Alfamicro tvrdí, že ve svém návrhu na zahájení řízení jasně uvedla, že navrhuje, aby Tribunál konstatoval neplatnost rozhodnutí Komise obsaženého podle jejího názoru v dopise ze dne 28. října 2014 a výzvě k úhradě, které k němu bylo přiloženo. Tribunál podle ní v bodech 35 a 36 napadeného rozsudku rovněž uznal, že se společnost Alfamicro domáhala zrušení rozhodnutí Komise a že tvrdila, že rozhodnutí obsažené v tomto dopise představovalo správní akt. Námitka nepřijatelnosti vznesená Komisí by tudíž měla být zamítnuta.

– Závěry Soudního dvora

38 Podle ustálené judikatury Soudního dvora platí, že umožnit účastníkovi řízení vznést poprvé před Soudním dvorem důvod, který nevzněl před Tribunálem, by znamenalo umožnit mu předložit Soudnímu dvoru spor širšího rozsahu než ten, o kterém rozhodoval Tribunál. V rámci kasačního opravného prostředku je pravomoc Soudního dvora v zásadě omezena na přezkum posouzení provedeného Tribunálem týkajícího se důvodů, které před ním byly projednány. Nicméně argument, který nebyl vznesen v prvním stupni, nelze považovat za nový důvod, který je nepřijatelný ve fázi kasačního opravného prostředku, pokud představuje pouze rozšíření argumentace již uvedené v rámci žalobního důvodu předloženého v žalobě před Tribunálem (rozsudek ze dne 16. listopadu 2017, Ludwig-Bölkow-Systemtechnik v. Komise, C-250/16 P, EU:C:2017:871, bod 29 a citovaná judikatura).

- 39 Je pravda, že společnost Alfamicro před Tribunálem požadovala, aby Tribunál rozhodl nikoli na základě článku 263 SFEU, nýbrž na základě článku 272 SFEU a rozhodčích doložek obsažených ve sporné grantové dohodě.
- 40 Z bodu 36 napadeného rozsudku však vyplývá, že navrhovatelka již od počátku navrhovala, aby byla konstatována neplatnost rozhodnutí Komise údajně obsaženého v dopise ze dne 28. října 2014. Z toho vyplývá, že společnost Alfamicro skutečně zamýšlela podat žalobu na neplatnost. Kromě toho Tribunál tento rozpor konstatoval a měl v bodě 41 napadeného rozsudku za to, že případná žaloba na neplatnost by byla nepřijatelná z toho důvodu, že ani tento dopis, ani výzva k úhradě nejsou správními akty napadnutelnými v rámci takové žaloby.
- 41 Z toho vyplývá, že společnost Alfamicro tvrdila již v rámci své žaloby před Tribunálem, že dopis Komise ze dne 28. října 2014 musí být považován za správní akt vydaný tímto orgánem, přestože právní základ, o který opřela svoji žalobu, byl nesprávný. Jelikož první důvod kasačního opravného prostředku vychází z toho, že Tribunál nesprávně posoudil právní povahu dopisu Komise ze dne 28. října 2014, představuje takový důvod pouze rozšíření argumentace již uvedené v rámci žalobního důvodu předloženého v žalobě před Tribunálem.
- 42 V důsledku toho je namístě uznat tento důvod kasačního opravného prostředku za přípustný.

K věci samé

– Argumentace účastnic řízení

- 43 Společnost Alfamicro v rámci svého prvního důvodu kasačního opravného prostředku vytýká Tribunálu, že nesprávně rozhodl, že akt, jehož zrušení navrhovala, nemá povahu napadnutelného aktu ve smyslu článku 263 SFEU a že v bodě 50 napadeného rozsudku rozhodl, že společnost Alfamicro ve skutečnosti navrhovala, aby Tribunál shledal neexistenci pohledávky, kterou Komise uplatňovala na základě sporné grantové dohody.
- 44 Podle společnosti Alfamicro několik skutečností umožňuje prokázat, že dopis Komise ze dne 28. října 2014 představuje správní akt. Tento dopis jednostranně zakládá pohledávku a lhůtu její splatnosti a počítá s pravomocí Komise přijmout vykonatelné akty. Povaha auditu provedeného Účetním dvorem a skutečnost, že výsledky tohoto auditu byly extrapolovány na jiné dohody mezi společnostmi Alfamicro a Komisí prokazují, že tento audit překračuje smluvní rámec.
- 45 Stejně tak akty o započtení přijaté Komisí v návaznosti na uvedený dopis představují rovněž správní akty. Je přitom rozporuplné tvrdit na jedné straně, že pohledávka Komise se zakládá na smluvním základě, takže příjemce musí podat žalobu na základě článku 272 SFEU a na druhé straně přiznat Komisi možnost jednostranně přikročit k vymožení této pohledávky prostřednictvím zápočtu, tj. prostřednictvím správního aktu, který lze napadnout pouze na základě článku 263 SFEU.
- 46 Komise zpochybňuje argumentaci vznesenou společnostmi Alfamicro na podporu prvního důvodu svého kasačního opravného prostředku.

– Závěry Soudního dvora

- 47 Úvodem je třeba připomenout po vzoru toho, co uvedl Tribunál v bodě 42 napadeného rozsudku, že podle ustálené judikatury Soudního dvora lze žalobu na neplatnost podle článku 263 SFEU podat proti všem aktům přijatým unijními orgány bez ohledu na jejich povahu či formu, jejichž účelem je vyvolat závazné právní účinky, jimiž mohou být dotčeny zájmy žalobce tím, že podstatným způsobem mění

jeho právní postavení (rozsudky ze dne 9. září 2015, Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirurgiko Kentro v. Komise, C-506/13 P, EU:C:2015:562, bod 16 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 20. února 2018, Belgie v. Komise, C-16/16 P, EU:C:2018:79, bod 31 a citovaná judikatura).

- 48 Soudní dvůr již přitom několikrát rozhodl, že pravomoc unijního soudu vykládat a aplikovat ustanovení Smlouvy se neuplatní v případě, že je právní postavení žalobce upraveno v rámci smluvních vztahů, které se řídí vnitrostátním právem určeným smluvními stranami (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. září 2015, Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirurgiko Kentro/Commission, C-506/13 P, EU:C:2015:562, bod 18, a usnesení ze dne 21. dubna 2016, Borde a Carbonium v. Komise, C-279/15 P, nezveřejněný, EU:C:2016:297, bod 39).
- 49 Pokud by totiž unijní soud uznal pravomoc rozhodovat spory o neplatnosti aktů vydaných čistě v rámci smluvních vztahů, hrozilo by nejen to, že článek 272 SFEU, na jehož základě lze založit pravomoc unijního soudu rozhodčí doložkou, bude zbaven smyslu, ale v případech, kdy smlouva takovou doložku neobsahuje, by hrozilo i rozšíření jeho pravomoci nad rámec vymezený v článku 274 SFEU, který přiznává vnitrostátním soudům obecnou pravomoc k rozhodování sporů, v nichž je Unie stranou (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. září 2015 Maag v. Komise, C-506/13 P, EU:C:2015:562, bod 19).
- 50 Z této judikatury vyplývá, že pokud mezi žalobcem a orgánem existuje smlouva, lze k unijním soudům podat žalobu na základě článku 263 SFEU pouze v případě, že cílem napadeného aktu je vyvolat právní účinky jdoucí nad rámec smluvního vztahu mezi stranami a implikující, že orgán, který je stranou smlouvy, jednal při výkonu veřejné moci, kterou je nadán jakožto správní orgán (rozsudek ze dne 9. září 2015, Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirurgiko Kentro v. Komise, C-506/13 P, EU:C:2015:562, bod 20).
- 51 V projednávaném případě je aktem napadeným společností Alfamicro dopis Komise ze dne 28. října 2014, kterým Komise zaslala společnosti Alfamicro výzvu k úhradě a požaduje od ní vrácení částek neoprávněně vyplacených na základě sporné grantové dohody, ve výši uvedené v této výzvě.
- 52 Uvedená výzva k úhradě tudíž vychází ze sporné grantové dohody, přičemž jejím předmětem je vymáhání pohledávky, která má základ v této dohodě. Takový výzva k úhradě vymáhání, které je s ní spojeno, uvádějí pouze datum splatnosti a platební podmínky pohledávky, kterou konstatují, a nelze je považovat za exekuční titul, ačkoli hovoří o vykonatelnosti ve smyslu článku 299 SFEU jako o možnosti, kterou má Komise – mimo jiných možností – pro případ, že dlužník nesplní závazek k určenému datu splatnosti (obdobně viz rozsudek ze dne 9. září 2015, Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirurgiko Kentro v. Komise, C-506/13 P, EU:C:2015:562, bod 23).
- 53 V každém případě nepřikročila Komise v projednávané věci k nucenému výkonu, avšak rozhodla se podat vzájemný návrh k Tribunálu směřující k uložení společnosti Alfamicro tuto pohledávku zaplatit.
- 54 Kromě toho žádná skutečnost dovolávaná společností Alfamicro neumožňuje mít za to, že Komise jednala jakožto správní orgán nebo že její dopis ze dne 28. října 2014 vyvolal právní účinky mimo smluvní rámec, které by mohly změnit právní postavení společnosti Alfamicro.
- 55 Audit provedený Účetním dvorem byl totiž upraven ve sporné grantové dohodě a představuje postup takovýmto typem dohody obvykle stanovený. Cílem auditů je zajistit, aby příjemci byly proplaceny pouze náklady způsobilé na základě dohody, která je poskytuje, čímž je zajištěno řádné řízení a zdravé vynakládání finančních prostředků EU.
- 56 Je pravda, že Komise po zaslání svého dopisu ze dne 28. října 2014 provedla extrapolaci výsledků auditu sporné grantové dohody na jiné dohody uzavřené se společností Alfamicro a že rozhodnutí Komise přijatá na základě těchto extrapolací by mohla případně představovat správní akty tohoto orgánu, pokud spadají mimo smluvní rámec těchto dohod. Avšak jednak pohledávka uplatňovaná

Komisi v jejím dopise ze dne 28. října 2014 není založena na takové extrapolaci, ale vyplývá přímo z výsledků auditu provedeného Účetním dvorem, pokud jde o výdaje vykázané společností Alfamicro podle sporné grantové dohody, a jednak Tribunálu nebyl předložen návrh týkající se ostatních uvedených dohod.

- 57 Stejně tak jsou akty o započtení, které Komise později přijala, samostatnými opatřeními, jejichž případná správní povaha nemá žádný vliv na smluvní povahu pohledávky uplatňované ve výzvě k úhradě přiložené k dopisu tohoto orgánu ze dne 28. října 2014. Ostatně, i když společnost Alfamicro obecně kritizuje přístup v judikatuře Tribunálu, na jehož základě se rozlišuje mezi smluvními opatřeními a správními akty o započtení, nezpochybňuje v rámci tohoto kasačního opravného prostředku rozhodnutí Tribunálu v bodě 196 napadeného rozsudku, v němž Tribunál prohlašuje za nepřípustné body návrhových žádání směřující ke zrušení aktů o započtení Komise, ale omezuje se na tvrzení, že Tribunál měl učinit závěr, že dopis ze dne 28. října 2014 a výzva k úhradě připojená k tomuto dopisu jsou napadnutelnými akty ve smyslu článku 263 SFEU.
- 58 V důsledku toho se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení, když měl za to, že i kdyby žaloba v prvním stupni, přestože výslovně založená na článku 272 SFEU, musela být kvalifikována jako žaloba na neplatnost, která má svůj právní základ v článku 263 SFEU, taková žaloba by byla nepřípustná, jelikož ani dopis ze dne 28. října 2014, ani výzva k úhradě v příloze k tomuto dopisu nepředstavují napadnutelné akty ve smyslu článku 263 SFEU, takže bylo třeba mít za to, že žaloba společností Alfamicro byla založena na článku 272 SFEU, a to vzhledem k rozhodčí doložce obsažené ve sporné grantové dohodě.
- 59 Z výše uvedeného vyplývá, že první důvod kasačního opravného prostředku musí být zamítnut jako neopodstatněný.

K druhému a třetímu důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícím z porušení sporné grantové dohody a zásady proporcionality

Argumentace účastnic řízení

- 60 V rámci svého druhého a třetího důvodu kasačního opravného prostředku, kterými je třeba se zabývat společně, vytýká společnost Alfamicro Tribunálu, že v bodě 142 napadeného rozsudku rozhodl, že Komise byla povinna požadovat vrácení finančních nákladů považovaných za nezpůsobivé a že neporušila zásadu proporcionality nebo povinnost splnit v dobré víře své smluvní závazky.
- 61 Podle společnosti Alfamicro bod II.28 sporné grantové dohody, který stanoví, že Komise přijme „všechna přiměřená opatření, která považuje za nezbytná“, měla Komise zohlednit zásadu proporcionality při použití výsledku auditu provedeného Účetním dvorem. Sporná grantová dohoda je synalagmatickou smlouvou a společnost Alfamicro splnila povinnosti, které pro ni z této smlouvy vyplývají. Komise tím, že snížila grant o 93 % bez ohledu na skutečnost, že projekt byl dokončen, porušila tuto dohodu a zásadu proporcionality.
- 62 Komise zpochybňuje argumenty předložené společností Alfamicro na podporu svého druhého a třetího důvodu kasačního opravného prostředku.

Závěry Soudního dvora

- 63 Je třeba připomenout, že Tribunál v bodech 90 a 128 napadeného rozsudku shledal, že Účetní dvůr správně posoudil náklady vykázané společností Alfamicro jako nezpůsobivé. Toto zjištění, které v každém případě vychází ze skutkového posouzení spadajícího do svrchované pravomoci Tribunálu, není v rámci tohoto kasačního opravného prostředku zpochybňováno.

- 64 Jedná se tudíž pouze o to ověřit, zda Tribunál správně posoudil, že odečtením celkové částky nákladů považovaných za nezpůsobilé od částky grantu, a v důsledku toho požadavkem na vrácení neporušila Komise zásadu proporcionality.
- 65 V této souvislosti je třeba poukázat na to, že Komise je povinna podle článku 317 SFEU dodržovat zásadu řádného finančního řízení. Rovněž zajišťuje ochranu finančních zájmů Unie při plnění rozpočtu. Je tomu tak i ve smluvní oblasti, neboť granty udělované Komisí pocházejí z unijního rozpočtu. Podle základní zásady, kterou se řídí granty poskytované Uní, může Unie poskytnout příspěvek pouze na skutečně vynaložené náklady (viz rozsudek ze dne 28. února 2013, Portugalsko v. Komise, C-246/11 P, nezveřejněný, EU:C:2013:118, bod 102 a citovaná judikatura).
- 66 Komise tedy nemůže, aniž jsou tím dotčeny výše uvedené zásady stanovené Smlouvou o FEU, schválit výdaje k tíži unijního rozpočtu bez právního základu. Přitom v rámci grantu se podmínky jeho poskytování a používání řídí grantovou dohodou, a zejména ustanoveními týkajícími se určení výše tohoto grantu na základě nákladů vykázaných smluvním partnerem Komise.
- 67 Pokud tedy náklady vykázané příjemcem nejsou podle grantové dohody způsobilé, jelikož bylo rozhodnuto, že nejsou ověřitelné nebo spolehlivé, Komise nemá jinou možnost než přistoupit k vymáhání grantu do výše nezpůsobilých částek, jelikož podle právního základu, který poskytuje tato grantová dohoda, je Komise oprávněna vyplácet z unijního rozpočtu pouze částky řádně odůvodněné. Za těchto okolností představuje v projednávaném případě vrácení části grantu odpovídající nezpůsobilým nákladům, které jsou uvedeny ve zprávě o auditu Účetního dvora, vhodné opatření.
- 68 Pokud jde o argumenty týkající se synalagmatické povahy této dohody, stačí připomenout, že grant nepředstavuje protiplnění za provedení projektu, kterého se grantová dohoda týká. Částky vyplácené Komisí na základě této dohody jsou vypláceny pouze za účelem umožnit příjemci vypořádat se s náklady vzniklými při realizaci projektu. Vzhledem k tomu, že bylo rozhodnuto, že část těchto nákladů je nezpůsobilá, jelikož příjemce nesplnil svou smluvní povinnost odůvodnit použití částek mu přidělených, musí být tato částka v odpovídající výši vymáhána Komisí, a skutečnost, že příjemce mezitím dokončil projekt, na který se grantová dohoda vztahuje, nemůže mít na tuto povinnost vliv.
- 69 Pokud jde o argument společnosti Alfamicro vycházející z existence bezdůvodného obohacení, postačí konstatovat, že tento argument byl poprvé vznesen až před Soudním dvorem, a tudíž není přípustný.
- 70 Tribunál se proto nedopustil nesprávného právního posouzení, když konstatoval, že Komise tím, že požadovala vrácení financování nákladů považovaných za nezpůsobilé, přijala ve vztahu k navrhovatelce vhodné opatření, které jako jediné mohla přijmout na základě svých povinností vyplývajících jak ze sporné grantové dohody, tak z unijního práva, a že v tomto ohledu nejednala v rozporu se zásadou proporcionality nebo plnění úmluv v dobré víře.
- 71 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba zamítnout druhý a třetí důvod kasačního opravného prostředku jako neopodstatněné.

Ke čtvrtému důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z porušení zásady právní jistoty

Argumentace účastnic řízení

- 72 Společnost Alfamicro prostřednictvím tohoto důvodu kasačního opravného prostředku uplatňuje, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, protože měl konstatovat porušení zásady právní jistoty Komisí. Navrhovatelka poukazuje na to, že článek II.28 odst. 5 sporné grantové dohody stanovil, že Komise může přijmout „vhodná opatření“. Navrhovatelka přitom uplatňuje, že i kdyby

mohla předvídat, že skutečnost, že nebude schopna odůvodnit náklady vykazované podle sporné grantové dohody, by mohla mít vliv na výši grantu, nemohla by nikdy předvídat, že grant bude snížen o 93 % bez ohledu na skutečnost, že projekt byl dokončen. Komise tím podle ní přijala v rozporu s tím, co stanoví sporná grantová dohoda, nevhodná opatření a porušila ze stejného důvodu zásadu právní jistoty.

73 Komise s touto argumentací nesouhlasí.

Závěry Soudního dvora

74 Je třeba připomenout, že Tribunálu rozhodoval věc jakožto soud příslušný pro rozhodování sporů ze smluv, a nikoli jakožto soud rozhodující o legalitě aktu, který může být předmětem žaloby na neplatnost na základě článku 263 SFEU.

75 Zásada právní jistoty, která je jednou z obecných zásad unijního práva, přitom vyžaduje, aby právní normy byly jasné, přesné a s předvídatelnými účinky, tak aby se dotčené osoby mohly orientovat v právních stavech a vztazích, které vyplývají z právního řádu Unie (rozsudek ze dne 8. prosince 2011, France Télécom v. Komise, C-81/10 P, EU:C:2011:811, bod 100 a citovaná judikatura).

76 V této souvislosti z toho vyplývá, že Tribunál právem rozhodl v bodech 156 a 157 napadeného rozsudku, že zásada právní jistoty se nepoužije ve sporu smluvní povahy, v němž Tribunál neověřuje legalitu správního aktu. Proto případné porušení této zásady nemá vliv na povinnosti, které má Komise na základě sporné grantové dohody.

77 Čtvrtý důvod kasačního opravného prostředku je tudíž třeba zamítnout jako irelevantní.

78 Z výše uvedeného vyplývá, že nelze vyhovět ani jednomu z důvodů, které společnost Alfamicro uplatnila na podporu svého kasačního opravného prostředku.

79 Kasační opravný prostředek proto musí být v plném rozsahu zamítnut.

K nákladům řízení

80 Podle čl. 184 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora rozhodne Soudní dvůr o nákladech řízení, není-li kasační opravný prostředek opodstatněný. Podle čl. 138 odst. 1 stejného jednacího řádu, který se použije na základě svého čl. 184 odst. 1 na řízení o opravném prostředku, se účastník řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že společnost Alfamicro neměla ve věci úspěch a Komise požadovala náhradu nákladů řízení, je třeba uložit společnosti Alfamicro náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (šestý senát) rozhodl takto:

1) Kasační opravný prostředek se zamítá.

2) Společnosti Alfamicro – Sistemas de computadores, Sociedade Unipessoal se ukládá náhrada nákladů řízení.

Podpisy.